

Phaselis

Antalya - Kemer Karayolunun 44. km.nden sola dönen yol, geniş ölçüde orman alanı içinde bulunan Phaselis Antik Kentine ulaşır. Phaselis, gerek plaj ve piknik alanları gerekse tarihi dokusuyla bölgenin en ilgi çeken ören yerlerinden biridir. Ankara Üniversitesi D.T.C. Fakültesi ve Antalya Müzesi'nin işbirliğinde yapılan kazı ve çevre düzenleme çalışmaları ile gezinim oldukça rahat hale getirilmiştir. Kentin, Akdeniz'e uzanan küçük bir yarımada üzerinde İ.Ö. 6. yy.da Rodoslu kolonistlerce kurulduğu söylenir. Kuruluş efsanesinde kolonistlerin yöre halkına mısır veya kurutulmuş balık önerilerine balık isteği ile cevap verildiği anlatılır. Coğrafi konumu önemli bir liman kenti olduğunu gösterir. Biri yarımadanın kuzeyinde, diğeri kuzeydoğuda, üçüncüsü ise güneybatı kıyısında yer alan üç limana sahiptir. Romalı coğrafyacı Strabon, orta limanın hemen gerisinde küçük bir gölün yer aldığından söz eder ki, bu alan bugün sazlık durumdadır. Limanları, agoraları ve şehir sikkeleri üzerindeki antik gemi betimlemeleri Phaselis'in ticari liman hüviyetini vurgular. Antik kent, özellikle gerisindeki ormanlarla kaplı Toros Dağlarının kerestesini Akdeniz limanlarına sevk etmek için kurulmuş olmalıdır.

Ana hatları ile bölgenin tarihi kaderini paylaşan Phaselis, bazen Likya bazen de Pamfilya Bölgesi şehri olarak gösterilir. Gerçekten her iki bölgenin sınırında yer almaktadır. Şehirde sırasıyla İ.Ö. 5. yy.da Pers, 4. yy.da Karya Satrabı Mausolos ve nihayet komşu şehir Lmyra'nın Kralı Perikles'in egemenlikleri görülür. İ.Ö. 333'de Büyük İskender'in Makedonya'dan Hindistan'a uzanan seferinde bir süre Phaselis'te konaklaması, Phaselislilerin İskender'i altın taçla karşılamaları, şehir tarihinin en renkli sayfalarındandır. Şehrin, bu devirde zambak yağı ve gülleri ile ünlü olduğu anlatılmaktadır. İskender'den sonra birçok kez el değiştiren Phaselis, İ.Ö. 167'de Likya Birliğine üye olup, birlik tipi sikkeler basar. Bir süre komşu kent Olympos ile korsanların talanlarına maruz kalmasının ardından İ.Ö. 433'te Roma egemenliğine girer. Bu dönem şehirde yeniden yapılanma ve en az 300 yıl sürecek refahın başlangıcıdır. Şehir 129'da İmparator Hadrian tarafından ziyaret edilir. Güney limanından başlayan ana cadde girişinde tek kemerli anıtsal tak, bu ziyaretin anısına dikilmiştir. Tarihçiler bu zengin dönemde, şehrin, zaman zaman Rodos'lu gemicilerin getirmiş olabileceği sıtma salgını, zaman zaman da yaban arısı baskını nedeni ile sıkıntılı günler yaşadığından bahsederler. 5. ve 6. yy.larda şehir Bizans egemenliğindedir. Phaselis 451'deki Kadıköy Konsülüne katılan şehirlerarasında yer alır. 7. yy.daki Arap akınlarından sonra 8. yy.da şehirde yeni bir refah dönemi başlar. Son devir sur kalıntıları ve yapılar, bu dönemin inşa faaliyetleridir. Phaselis, 1158'deki Selçuklu kuşatmasından sonra gerek depremler ve

gerekse Antalya ve Alanya limanlarının işlevlerinin artması ile önem kaybedip, 13 yy. başlarında tamamen terk edilir. Günümüze, çoğunlukla Roma ve Bizans döneminin kalıntıları ulaşabilmiştir ki, bunlar şehrin ana aksını oluşturan ve Kuzey-Güney limanlarını birleştiren ana caddenin her iki yanında sıralanırlar. Cadde, agora ile tiyatro arasında genişleyerek küçük bir meydan oluşturur. Meydanın güneydoğu köşesindeki basamaklar, tiyatro ve akropolise ulaşımı sağlarlar. Phaselis Tiyatrosu, akropolisin yamacına inşa edilmiş küçük boyutlu tipik bir Hellenistik Devir tiyatrosudur. Roma döneminde sahne binasının eklendiği, Bizans'ta ise sahne binası duvarının kısmen şehri koruyan yeni surların bir parçası olduğu kalıntılardan anlaşılmaktadır.

Örenyerinin girişinden sonraki virajın sağında, şehrin en eski surlarıyla (İ.Ö. 3.yy), tapınak veya anıtsal bir mezara ait olabilecek temel kalıntılarına rastlanır. Kuzey limanının arkasındaki yamaçta şehrin mezarlık alanıdır. Günümüzün en anıtsal kalıntıları ise otoparkın önündeki su kemerleridir. Şehrin ihtiyacı olan su, kuzeydeki tepede yer alan kaynaktan getirilmekteydi. Biri tiyatronun karşısında, diğer ikisi güney limana giden ana caddenin sağında olmak üzere şehirde üç agora bulunmaktadır. Tiyatronun karşısındaki agoranın içinde, bugün Bizans dönemine ait küçük bir bazilikanın kalıntıları yer alır. Şehrin diğer önemli iki kalıntısı ise yine şehir meydanındaki biri küçük diğeri büyük iki hamam kalıntısıdır.